

Aiheita van Goghin korvasta

Rita Dahl

Teokset:

Kun luulet olevasi yksin (Loki 2004)

Aforismien aika (PoEsia 2007)

Tuhansien portaiden lumo (Avain 2007)

Kylymätön uuni - The Insatiable Furnace, women writers and censorship (toimittaja, Like 2007)

Elämää Lagoksessa (ntamo 2008)

Tekijä kiittää Jenny ja Antti Wihurin rahastoa, Alfred Kordelinin rahastoa, Suomen Kirjailijaliittoa ja Suomen Kulttuurirahastoa kirjallisen työskentelyn mahdollistamisesta.

© 2009 Rita Dahl

ISBN 978-952-99727-5-3

Kannen kuva: David-Baptiste Chirot,
the executioner is a sunday painter

Ankkuri

<http://lulu.com/ankkuri>

Rita Dahl

Aiheita van Goghin korvasta

1. Osaisinpa pukea tunteeni sanoiksi

Osaisinpa kuvailla kuinka huojuu niittyvilla,
yritin vain pukea sanoiksi sen tunteen minkä
tavoitin kuunnellessani heinää tuulta keinuttavaa, osaisinpa
minäkin pukea tuskani sanoiksi, tarvitsen siihen

www.rakkausrunot.com, osaisinpa

pukea tunteeni sanoiksi noin syvällisesti
mutta lyhyesti, tällaisia haaveita on varmaan monilla. Sinä et osaa
arvata tunteeni voimakkuutta, osaisinpa

kuvailla kuinka huojuu niittyvilla, heinää tuuli
keinuttaa, tiedän että se jälleen jotakuta satuttaa. Tarvitsen
tällaisia haaveita, kun vain osaisin pukea ne teoiksi, sinä
puet tunteeni sanoiksi ja minä riisun niitä itsestäni pois:

kohtaammeko koskaan, onko meillä yhteistä tulevaisuutta,
kuvaako proosa aidosti tunteitamme? Et koskaan jättänyt minua
varjoosi, sulkenut minulta aurinkoa, syksyn maanpovi suuteli
tuulta turhaan, kesän siivekäs,

kohtaammeko koskaan seuraavana kesänä? Maailmasta
hedelmöittänyt sieluni kohtasi alkueläinten historian peiton alla,
pelkäätkö koskaan erakoituvasi? Kohtaammeko koskaan oppilaat
laatuyksilöinä, kohtaammeko toisemme?

En usko vieläkään, ettei heppu ollut koskaan saastuttanut itseään:
haluaisin uskoa niin, mutta onko meillä yhteistä tulevaisuutta?
Olemme kuin kiertotähdet radallaan, tai **Maire Sormunen**.
Kikattava kujertava pienokaiseni, koskaan et jättänyt minua

varjoosi, sulkenut minulta aurinkoa. Käsittääkseni rakastamme
jälkeläisiämme mutta emme koskaan tunteneet heitä todella.
Kesän siivekäs ei kohtaa ketään elävänä seuraavana kesänä,
kohtaammeko kenties fyysisestikin? Suomalainen sotilas:

joudummeko fyysisesti ja henkisesti suorastaan yli-inhimillisiin

hakuluetteloihin Raatteen tiellä, kärsimään sotien aikana kylmää ja vilua? Hän oli kuullut, että suomalainen sotilas vastasi kymmentä ryssää sängyssäkin ja päätti kokeilla.

Hän riisui asetakkinsa ja joutui fyysisesti ja henkisesti vieraan vallan univormuun. Samaan aikaan suomalainen sotilas söi hernekeittoa, jos aina sai sitäkään. Samasta suunnasta tuli kylmää, nälkää ja kipua. Hän ei uskonut, mutta päätti kuitenkin

kokeilla. Hän lähti taisteluun ilman vihaa ja uhmamieltä, sanotaan kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta. Samaan aikaan samasta suunnasta ajoi kauheaa laukkaa erinomainen kopio laadultaan: sopiiko asetakki? Sopivatko saappaatkin?

Kyllä sopivat, herra kersantti. Vanhanaikaiset vaatekappaleet tulivat muotiin, armeijan asetakki tai maihinnousutakki. Suomi voitti taistelun, taistelu tavaravuorta vastaan sen sijaan hävittiin. Järjestäytyneen rikollisuuden vastainen taistelu,

taistelu Britanniasta, Jerusalemissa. Sopiiko pipo puvun ja villakangastakin kanssa? Miten käytän jättineuletta? Sopiiko Cadillac graavilohen kanssa? Sopiiko hoito minulle? Tämä on tiedettävä. Teistä en tiedä!

Sopiiko media lastenkammariin? Tietokonepelit, salatut elämät, merkkimainonta? Kysymys kuuluu: dieselautoon ei saa laittaa polttoainetta sekaan pakkasenestoaainetta. Kuuma kysymys: onko se laillista? On vain ajan kysymys, milloin hallitus voi enää

välttyä ottamasta kantaa laillistamiseen. Onko asiakas vastuussa omasta juomisestaan? Sekä Kysymykset että vastaukset julkaistaan Kuuma koira –palstalla viiden arkipäivän kuluessa. On kysymys leivästä. Asiakas valitsee keneltä hän ostaa: hän on

henkilö tai organisaatio joka maksaa saamastaan tuotteesta tai palvelusta. Asiakas voi olla myös työtoveri. Hölmistynyt asiakas

jätti kengät myyjälle ja poistui kehotuksen mukaisesti. Vaikea asiakas on palvelualojen riesa. Asiakas hoitaa myös

puhelinvaihteen tehtävät. Ajattele hänestä positiivisesti vaikka se voi olla joskus vaikeaa, varsinkin niille jotka tekevät päivätyönsä ohessa töitä friikkuna. Arvosta asiakasta sellaisena kuin hän on. Ja mitäs teille? Pyytäisin asiantuntija-apuanne: menestyvimmat

ihmiset tunnistavat ympäristönsä tarpeet ja osaavat sopeuttaa käyttäytymisensä niihin. Tarjoan yksilöllistä, tavoitteellista vuorovaikutusta. Olen ikävä portsari. Teillä ei ole tarpeeksi kuntoa astuaksenne koulutukseen.

Mä

Mä oon outo,

makaan meren pohjas,

aurinko tervehtii säteillään

ja ilma leijuu mun käsien välis.

Ne sanoo et synnyin vangiks –

et mun kasvot ei oo tutut.

Oonko pohjaan heitetty kivi?

Vai hedelmä, joka ei jaksanut riippua oksastaan?

Tässä mä väijyn puun hulmees,

miten pääsisin ylös?

Siel tapaisin latvat,

istuisin ja tsiigaisin

kun Suomen uunit savuaa...

(Uudelleentulkinta Edith Södergranin Minä-runosta)

Epäteoreema

Mihin hävisi proosa, mihin runo, kun vuorilta
katosivat varjot ja elämästä tuli lämpöä huokuva

lapsi, hiukan pelokas, suuri ja valkea, niin
että se täytti talon, auringosta niin jäykkä

ja kirkas, varjon hiljaisuus, hauraaksi
kulunut joki, askel lämpöä huokuille

kujille: tumma, pelokas, tumma,
hauraaksi kulunut kirje, kaukaa tullut

sininen ovi, jota ei saa auki syvä,
pilvinen metsä, niin suuri ja valkea

että ääniä ei kuulu, säe on mykkä, sana
maatuu hitaasti, elämästä tulee mykkä.

(Uudelleentulkinta Eeva-Liisa Mannerin Teoreemasta)

2. Ohjeita talonvaltaajalle

Helvetti

Helvetti ei olekaan sitä, ettei pääse eteenpäin, että on jumissa keittiön pöydän ja työpaikan oven välissä, vaan sitä, että kasvot ovat pudonneet jonnekin tuntemattomaan paikkaan, naamio on jättänyt omistajansa.

Kuka nyt tietäisi omistajansa, kun mihinkään suuntaan ei pääse kulkemaan, tulee tuttuun paikkaan tunnistamatta hajuja keittiön, avaimet ovat taskusta pudonneet ja minuus on nyrkin ja hellan välissä.

Miten voi kysyä vointiaan joka välissä, tietäisi edes omistajansa, lottokuponit ovat pudonneet ja Nigeriaankaan ei pääse avaamatta ovea keittiön lopulta saapuu paikkaan.

Loppuisi edes meno mihin tahansa paikkaan, olo tuskan ja tuskan välissä, saisi edes keittiön, olisi oma omistajansa, saisi varmistuksen ettei töihin enää pääse, kuulisi että muutkin ovat pudonneet.

Astiat eivät enää pudonneet, saapuisi varmaan paikkaan, tietäisi minne ei pääse, olisi jonkinlaisessa välissä, tuskin tietäisi omistajansa, mutta tunnistaisi keittiön.

Kautta työpaikan keittiön,
tietäisi etteivät ketkään pudonneet,
silloin olisi oma omistajansa.

Taivas

Astuessaan taivaasta sisään Blake
tunsi helvetillistä kipua
vasemmassa olkapäässään, joka oli
oireillut jo maan päällä,
ja kaikki varmistui: piru
oli asunut hänessä jo kauemman aikaa.

Olisi edes odottanut vähän aikaa,
että olisi pensselinsä saanut Blake
mukaan, tuli kiire lähtö, tuo piru,
joka itse ei varmaan tiennyt kipua
olevankaan kuin tyhjän päällä,
joka tapauksessa olkapäässä se nyt oli.

Entä mitä Nokian vedessä oli,
ja kuinka kauan aikaa,
mitä oli pidetty vesisäiliöiden päällä,
sitä ei tiennyt itse Blake,
siitä syntyi myös paljon kipua,
sen varmisti taas itse piru.

Kuinka ehtivä onkaan piru,
oli mitä oli,
hän rakasti toisten kipua,
käytti varmasti paljon aikaa,
kuten pensseleitään teroitti Blake
helvetin esikartanon pöytien päällä.

Mitä hänellä oli päällä
kun sinne astui piru,
tuo itsevarma taiteilija Blake,
oli mielipide hänestä mikä oli,
hänellä oli aina aikaa
yrittää ymmärtää ihmisen kipua.

Ihmistä ei ole ilman kipua,
sitä on maan ja taivaan päällä,
vaikka olisi kuinka aikaa,
jonkun kulman takana on piru,
oli mielipide hänestä mikä oli,
hän oli nero taiteilijaksi, Blake.

Onneksi meillä on Blake,
hän auttaa kestäämään kipua,
hän tiesi millaista tuska oli,
arkisen elämän päällä,
ilman että kulman takana oli piru,
vain mahdottomasti aikaa.

Hän kestää aikaa,
tuo Blake,
taiteilijaksi ristitty piru.

Maa

Yleinen uskomus oli, että aboriginaalit kuolisivat sukupuuttoon eurooppalaisten tullessa Australiaan, mutta he selvisivät, koska maa oli heidän ystävänsä, jolle he veivät kaiken päivällä ansaitsemansa.

Täällä jokainen saa ansaitsemansa, kukaan ei muista mitkä aboriginaalit, ketkä heidän laidunmaansa veivät, mikä oli rooli eurooppalaisten, jotka olivat omistajiaan heidän, vaikka roolit olisivat epäselvät: ketkä he.

Jos meidän sijallamme olisikin he, kuka silloin saisi ansaitsemansa, mikä olisi meidän ja mikä heidän, ketkä tämän päivän aboriginaalit, kiinalaiset suussa eurooppalaisten, hekö näiden puuvillatehtaat veivät.

Mihin aboriginaalit puunsa veivät, jos meidän sijallamme olisivatkin he, kuka ymmärtäisi roolin eurooppalaisten, saisivatko aboriginaalit ansaitsemansa, missä enää ovat aboriginaalit, onko mikään mikä on meidän, heidän.

Mistä tunnistat, mikä on heidän, mitä tunkeilijat mukanaan veivät, mihin menivät aboriginaalit, mitä jos selkämme takana ovatkin he, saisivatko he silloin ansaitsemansa, mikä osa olisi eurooppalaisten.

Mihin päätyvät luut eurooppalaisten,
tiesivätkö koskaan mikä on heidän,
ottivatko he mukaansa ansaitsemansa,
mihin saaliinsa veivät,
ehkä varkaat ovatkin he,
kristityt tuhosivat aboriginaalit.

Me olemme aboriginaalit,
tuho turma eurooppalaisten,
kaiken toimintamme päämäärä ovat he.

Tuli

Tuli pääsi irti kahvihuoneessa
ja henkilökunta juoksi ulos
kuin jalopeura olisi astunut
sisään kertoen yt-neuvotteluiden
alkavan tänään, tällä hetkellä
eikä kukaan ollut varma mistään.

Kun kukaan ei tiedä mitään mistään,
kuinka ajatella sellaisella hetkellä
epätoivon levitessä kahvihuoneessa,
kukaan ei hymyile yt-neuvotteluiden
alkaessa, korkeintaan joku juoksi ulos,
ties kuka olisi sisään astunut.

Huolimatta siitä kuka on astunut
sisään, heitä ei saa kiinni mistään,
kaikki ovat paniikissa hetkellä
jolloin on uhkana joutua ulos
paikasta, jonka kahvihuoneessa
kauheinta on yt-neuvotteluiden

alkaminen, koska yt-neuvotteluiden
vuoksi olet ehkä viimein astunut
lopulliseen läjään kahvihuoneessa.
Kukaan ei ole vastuussa mistään,
kun on lähdössä viimeistä kertaa ulos,
mitä voi sanoa sellaisella hetkellä.

Mistä tiedät millä hetkellä
valot sammuvat, olisiko yt-neuvotteluiden
peruminen syy, mistä pääsemme ulos.
Tällä kertaa olet astunut
tuntemattomaan, jota ei löydy mistään
tiekartasta, vain kahvihuoneessa.

Mitä merkitystä on jos kahvihuoneessa
ei saa traagisella hetkellä
kahvia, ketään ei löydy mistään
vaikka aika yt-neuvotteluiden
on pian, kukaan ei turhaan astunut
sisään, jos ei haluaisi päästä ulos.

Ja onko pääseminen ulos
merkki siitä että kaikki hyvin kahvihuoneessa
vai vain siitä, että joku merkittävä oli sisään astunut.

Vesi

Kun tehdas on liekeissä,
työntekijät heitetty pois,
eikä mitään ole tehtävissä,
paikalle saapuu teräsmies
siivoojan hahmossa, heittää
vettä lattialle ja heilauttaa luutaa.

Lähtisivätpä liekit heiluttamalla luutaa,
mutta kun kaikki on liekeissä,
on turha yrittää heittää
yksi ämpärillinen, pois
ei sillä mikään lähde, teräsmies
voisi keksiä, onko jotain tehtävissä.

Olimme kaikki erilaisissa tehtävissä,
kuka pitelemässä luutaa,
tj. roolissaan kuin teräsmies,
mutta tehtaan ollessa liekeissä
häntä ei saanut vessasta pois,
olisiko jollakin voinut häntä heittää.

Mitä olisi auttanut heittää,
olisimme olleet samanlaisissa tehtävissä,
siivooja ei olisi saanut ketään vessasta pois,
sääliksi olisi käynyt luutaa,
jos olimme liekeissä, olimme liekeissä
eikä tj. muuten koskaan ollut teräsmies.

Mitä on olla teräsmies?
Häntä tuskin kannattaa millään heittää,
jos hän olisi liekeissä,
olisiko jotain tehtävissä,
ei kannattanut syyttää luutaa,
piti yrittää päästä vain pois.

Koska jos pääsisi pois,
kauan kaivattu teräsmies
voisi tulla vastaan ilman luutaa,
häntä voisi vaikka millä heittää,
jotakin saattoi olla vielä tehtävissä
vaikka rakennus oli jo liekeissä.

Jos työntekijät olisivatkin liekeissä,
kuka pääsisi tehtaasta pois
ja olisiko silloin mitään tehtävissä?

Kaikki tiesivät tehtävänsä (villanelle)

Kaikki tiesivät tehtävänsä,
he eivät kyselleet turhia
opettajan viedessä pois miehensä.

Miksi he lähtivät tiehensä,
tapahtuiko täällä murhia.
Kaikki tiesivät tehtävänsä.

Se oli seistä pystyssä läpi elämänsä,
vaikka kuinka oltaisiin kurjia
opettajan viedessä pois miehensä.

Olivatko he kaataneet nurin ämpärinsä
joka oli täynnä marjoja?
Kaikki tiesivät tehtävänsä,

eikä kukaan valittanut häpeävänsä
kouluja ilman johtajia
opettajan viedessä pois miehensä.

Tunsiko hän oppilaansa?
He eivät tulleet toimeen ilman amfetamiinia.
Kaikki tiesivät tehtävänsä

opettajan viedessä pois miehensä.

Kuka ampui kenet? (villanelle)

Kuka ampui kenet postissa
oli ensimmäinen kysymys
joka esitettiin baarissa

Alicen vilahdettua ikkunassa,
kaikkien mielessä yllätys:
kuka ampui kenet postissa?

Harry ei ollut tarjoilemassa
kun ulkoa kuului laukaus,
joka esitettiin baarissa.

Miksi poliisi ei ollut passissa,
tuoppiko oli laukauksen korvaus:
kuka ampui kenet postissa?

Kuin ikkunat olisivat olleet ummessa,
muistikuva oli vain paukahdus
joka esitettiin baarissa.

Vaikka kukaan ei ollut humalassa,
huulilla oli kysymys:
kuka ampui kenet postissa,

joka esitettiin baarissa.

Kauneus on vain harhaa (villanelle)

Kauneus on vain harhaa,
sanoi Zeus kuvaansa
peilaavalle Afroditeelle,

ihmiset ovat arvotonta karjaa,
riippuvuussuhteessa peiliinsä.
Kauneus on vain harhaa,

seuraako siitä mitään varmaa,
toisti Zeus kysymyksensä
peilaavalle Afroditeelle.

On kuin olisimme yhtä sarjaa,
jumalatkin rakastuneita kuvaansa,
kauneus on vain harhaa,

elämästä tulee nurjaa
puolta, unohtaa velkansa
peilaavalle Afroditeelle.

Usko minua vanhaa,
joka turhaan ei toista hokemaansa,
kauneus on vain harhaa

peilaavalle Afroditeelle.

Aivoista tein seppeleen (villanelle)

Aivoista tein seppeleen
kuolleille runoilijoille,
päivänsä hyvin päättäneille.

Näin valon himmenneen,
suloisen koston tulleen huijatuille.
Aivoista tein seppeleen

vaikka tiesin ruumiin kylmenneen,
oliko se osoitettu heille,
päivänsä hyvin päättäneille.

Silloin tiesin hetken koittaneen
kaikille meille taviksille,
aivoista tein seppeleen

jotta tietäisin kynäni osuneen
kerrankin kutreille kultaisille,
päivänsä hyvin päättäneille.

Pyhkiessäni veistä pyyhkeeseen
mietin mitä tekisin paloitetuille:
aivoista tein seppeleen

päivänsä hyvin päättäneille.

Synnyn vähän joka päivä (villanelle)

Synnyn vähän joka päivä
uudestaan kirjoittaessani
kuin kuumeinen fauni.

Aina uudestaan salainen häivä
kohoaa seinän takaa noustessani:
synnyn vähän joka päivä.

Mistä johtuu että tämä rievä,
jota syön aamuisin venytellessäni
kuin kuumeinen fauni,

ei sytytä kuin lempivä
kalakukko: näitä miettiessäni
synnyn vähän joka päivä.

Sanoisiko olevansa vain häivä
jostakin suuremmasta, pohtiessani
kuin kuumeinen fauni.

Ota kulunut kuva, tee siitä hyrrä,
mietin huimasti pyöriessäni:
synnyn vähän joka päivä

kuin kuumeinen fauni.

Hän katoi pensselin punaiseen (villanelle)

Hän katoi pensselin punaiseen
ja luonnosteli hämärän olennon
saadakseen kritiikkiä osakseen.

Kriitikko pukeutui aina keltaiseen,
voittaakseen paatuneimman tohelon
hän katoi pensselin punaiseen.

Pitikö hänen tehdä vaikutus moiseen
outolintuun, hummata kanssa tollon
saadakseen kritiikkiä osakseen?

Kysymys osui käteen vaivaiseen,
voittaakseen kamalan kohmelon
hän katoi pensselin punaiseen

jotain taiteessa muuttaakseen
piirsi sammuneen sammon
saadakseen kritiikkiä osakseen.

Taiteilija on valmis kaikkeen:
kaataakseen kumoon kriitikon,
hän katoi pensselin punaiseen

saadakseen kritiikkiä osakseen.

3. Sonetti on siisti eläin

Sonetti on siisti eläin

Sonetti on siisti eläin,
ei vie paljon lattiatilaa,
avaa pään kuin avain,
hamuaa kohti avaraa

huonetta, jossa kaksi on kolme,
neljä lähes viisi, ja meillä
on aina vieraita ympärillämme,
oli mitä tahansa päällä.

Toisin on pantunin laita:
se vain sätkyttelee tiukasti
säkeeltä toiselle, väistellen haita
joka väijyy sanoja tarkasti.

Haluamme kaupan hyllyltä mieleistämme
runoa, joka laittaa sykkimään ajatuksemme!

Mistä tulevat aiheet

Mistä tulevat aiheet, ne
leijuvat sisään postiluukusta,
kun vähiten kutsutaan, he
eivät niitä tunne vaatetuksesta.

Ne ovat lihavia, laihoja, sopivia:
kaikenlaisia kerta kaikkiaan.
Ne eivät kysele passia,
eivät ole ajamassa Haminaan.

Niille on ihan sama, mikä on
ihonvärisi, sosiaalinen asemasi,
luonteesi: oletko rauhallinen vai levoton.
Ne vain haluavat alle tiukan katseesi.

Ne haluavat sinut, ne ovat valittusi,
et voi sanoa niille kuin morsiamellesi: korjaa luusi.

Kaiken takana on kaiku

Kaiken takana on kaiku
menneisyydestä, metsien
humina tai yletön raiku
kaupunkien huvipuistojen:

missään ei ole hiljaista,
melusta on tullut olemisen
ainoa muoto, menippolaista
satiiria ei muista edes runoilijoista

vanhin. Yhteiskunta ei ole
enää koti, vaan pesä josta
linnut putosivat tyhjälle maalle
yritettyään kurottaa puusta

matoa, joka ei ollut niitä varten.
Ne joutuivat alle telaketjujen.

Ne joutuivat alle telaketjujen

Ne joutuivat alle telaketjujen,
murskattuina ryömivät kohti
aurinkoa, voimaa runoilijoiden,
jolta oli riistetty kaikki mahti.

Kuka nyt puhui, ja mitä,
kun säteet oli silvottu pirstoiksi,
levitetty tielle kuin hedelmä mätä:
näkyä voi kutsua vain karmeaksi.

Yksi kerrallaan ihmiset tulivat
esiin piiloistaan, hieroivat silmiään
nähdessään paisteen ja katsoivat
ympärilleen: he eivät nähneet veljiään!

Luonto muuttui, kun kynä astui sinne:
jäi vain mustelmat, ihmiset heitetty ties minne.

Ihmiset heitetty ties minne

Ihmiset heitetty ties minne,
autioille rannikoille, auton
katoille, ainakaan ei sinne
missä taivas kohtaa katon,

myrsky nousee lentokoneessa,
kaataa kumoon vesilasin,
kansanedustaja parlamentissa
on hävittänyt huomisen lastin

ja tehnyt vastuuttomuudesta
uuden kansalaishyveen, jota
myydään supermarketeista
toiseen kuin käytettyä radiota.

Mitä heistä tulisikaan ilman
yhteiskunnan telaketjuja, huolettomia aivan?

Huolettomina aivan

Huolettomina aivan, illasta päivään
kertasivat Descartesin yksinkertaista
oppia olemisesta: kuinka tänään
tiedämme yhtä vähän olemisesta

kuin kolme vuosisataa sitten.
Lapsi syntyy, kello, käy, aika
edistää, tietää eniten:
se ei ole mikään taika.

Noustapa Ranskan vallankumouksen
aikaiseen junaan ja kulkea seuduille
joiden luuli olevan rajantakaisen
merivaltion kaukaisimman aluksen

jälkeensä jättämiä mielikuvia:
tietäisikö, olivatko ajatukset sopivia?

Olivatko ajatukset sopivia

Olivatko ajatukset sopivia, liitelikö
taivaalla koppava korppi vai tyyni
kuvaan sopiva jänis; ja rikkikö
sen sai pullo vai virtasiko viini

talossa jo aiemmin? Kysymyksiä
heiteltiin ilmaan kuin keilapalloja:
jos jollakin olisi kasvoissa väriä,
se johtui siitä ettei huoneessa ollut valoja

vaan pimeys oli lyhtymme, yössä
tähtemme, vettä kyntävä Argomme
jota seurasimme alituisessa työssä:
siinä lyhyesti meidän tehtävämme.

Kaikenlaista sitä mieleen tuli, turhaa
lastia, hetkeä ennen murhaa.

Hetkeä ennen murhaa

Hetkeä ennen murhaa mieti
tovi: oliko tekosi henkilön
väärsti, vai menikö koti,
kunnia ja iäkkään väestön

maine yhdellä veitsen sipaisulla.
Kylpylässä on hiljaista, ei edes
risti etsi sielua, kaupunki lomalla
kukaan ei tiedä minne miehes

katosi: vai laitoitko katoamaan?
Enhän toki syytä, kysyn vain,
lämmin vesi saa mielen laulamaan,
tai matkalla kadonnut kotiavain.

Miksi puhut hullujasi? Eikö riitä
että lainaan kotiavaimeni, maksatko siitä?

4. Kukon päivä

Kukon päivä

Kahdesti voit kiekaista
kolmannesta tulee sakko

Käytä ääntäsi järkevästi –
ajattele ennen kuin kie'ut

Jokainen kukko on vain pisara huutojen meressä:
olkoon kiekaisu siis huomiota herättävä

ja aukaiskoon suonen
muualla kuin kädessänne

Hän halusi natural morten ja siksi
keskittyi surmankiemuraan

laueten itsestään, ase
varmistamaton sana, huulilta

yllättäen maahan pudonnut

Lukijalle

Tänä aamuna tiedän todella, mikä on ientulehdus. Latasin aseeni täyteen panoksia ampuakseni edes yhden suoraan kymppiin. Oli jo lähtiessä selvää, että sellainen onnistuminen vaatisi koko päivän valehtelua ja kahvia.

Tai se olisi voinut mennä näinkin: edellisen illan juhlimisesta väsyneenä ja edelleen heikossa kunnossa nostin vaivalloisesti yhden jalan vuoteesta. Pakotin toisen seuraamaan. Raahustin aamutoimiin pään vasaroiden jomottaessa kallon kammiossa.

Jospa sängyssä olisikin ollut kaksi henkilöä. Ja ne kaksi olisivat jatkaneet uinumistaan joutsenenpehmeässä vuoteessa, koska tällaista idylliä ei ladatun aseiden haltijakaan voi mennä rikkomaan.

Voisi se olla primitiivisempi ja päiväntasaajan alapuolella, pienellä saarella, kaksikerroksisessa itserakennetussa puutalossa, jossa seinälautojen läpi voi lähes pujottaa sormensa ja jossa kirkkaanväriset hyönteiset surisevat läpi yön pitäen nukkujan varmasti hereillä.

Täytyy vain luottaa siihen, jonka ensimmäisenä valitsee ja hypätä. Sitten kai sinäkin astuisit ovesta sisään tähän yhteiseen huoneeseen, jossa me molemmat asuisimme enemmän tai vähemmän mukavasti. Tervetuloa! Olen odottanut sinua jo niin kauan, että luulin ettet tule lainkaan.

Halusin lauseeseen säröä

Halusin lauseeseen säröä. Lähdin siis bordelliin, missä liha on halpaa. Kysyin mitä dollareillani irtoaa. Punattuhuulinen nainen tiukassa korsetissa laski parin setelin tukkuni ja vastasi: ”Riippuu siitä, mitä haluatte. Alistaminen ja muut erikoisuudet maksavat enemmän.” Minua alkoi kismittää. Mistä hän oli saanut päähänsä, että halusin jotain erikoisuuksia? Eikö hän nähnyt, että minä sentään olin jotakin tavallisista työstä palaavista perheenisistä poikkeavaa? Säröä ei tulisi täältä yhtään lisää. Astuin takaisin kadulle, missä neonvalot kertoivat siitä, että oli elokuvien aika. Astuin viereiseen pornoteatteriin ja tein mitä miehen oli tehtävä.

Seurasiko sinua joku?

Seurasiko sinua joku, vai
    saitko kulkea rauhassa?
Toivottavasti hän ei lyönyt sinua
    aivoihin, niin että haistoit ne?
Ehkä kuvittelet koko ajan?
    Puhelinsoitot, jotka jäivät tulematta?
Tiesitkö, mitä olit vailla?
    Ketä tahansa seuraajaa, lämmintä
tai ankaraa kättä? Jotakin, joka
    kulkisi vierellä kuin uskollinen
koira ja haukkuisi kun
    haluaisi, että annat sille makupalan
tai silität sitä? Sitäkö olit vailla?
    Vieläkö jatkoit kuvitelmiäsi?

mies samoilee

mies samoilee vailla
                  puhetaitoa, ihminen
tunkee lihasta kirjoituksena

ulos, hän on salaa ihastunut
                  teihin, hän on
kala joka oli erilainen, ei

Kalervo Palsa eikä Helene
Schjerfbeck, mies
                  kahdella pallilla

lukemattomille lehdille
                  toisenlainen, syntyy
kirjoittaessaan tekstiviestejä

vastustamattomille seireeneille
                  kahdella pihvillä
toisenlaisille sukupuolille, jotka eivät avaudu

pihdeillä, taitoa
                  vaativaa näpertelyä painaa
tyttöä vastaavaa aakkosta, kaikki

menee metsään kuitenkin, ellei
                  viidakkoon, kysyy tietä
takaisin politiikkaan, josta

eksyi hetkeksi: niin laajaa
                  on miehen elämä, kirjat
eivät siihen pysty, kun mies kulkee

poliitikko vaikenee kymmenellä
                  kielellä ja painaa

tyttöä vastaavaa aakkosta, tässä

uuden median ihme lyhykäisyydessään:
tekstää tai kuole, kenelle
tahansa, aina ensimmäisenä, ei

neurotiede selitä miehen aivoja, satiirin
ne hoitavat itse, toimittajat
kysyvät, mutta ne eivät vastaa

vire loppuu kerran päivässä, akku
sammuu, mies menee
metsään tarpeilleen, kuullaan

Oi kevät!

Oi kevät, kielikuvista kukkivien runoilijoiden
pyhä aika, jolloin narsissit, *valon alukset*, nousevat

ja *syöksyvät eteenpäin maan aaltojen jokaisessa
lyönnissä*: harhoissaan ja kyvyttömänä erottamaan

maata taivaasta, fysiikkaa metafysiikasta runoilija
taittaa jäykät, kultaiset arkkienkelit ja tavoitellessaan

niiden sielua lihaisasta tyvestä hän kupsahtaa naiseen,
tuohon runoilijan arkkiviholliseen, ei enkeliin vaan

ajatuksia piinaavaan ylihenkilöön, joka keinoja kaihtamatta
kietoo herkät haistelijat terälehtiensä ympärille

ja rukoilijasirkanjaloillaan pusertaa ulos hedelmän
jota he olivat käsillään tavoittelemassa. Valon alus

kaikkialle pirskahteleva ilon lähde, musta
suru, taivaalta kuolleina maan päälle

putoavat

perhoset, suureksi onnettomuudeksi muuttunut lihallinen
ilo: vuodenaikojen kasvu kohti aikuisuutta, lapsuus

terälehtien varjossa, koskaan alkamaton rakkaus,
kuihtuva usko maan lämpöön, taivaan metafysiikkaan.

Vuodenaikojen leikki

Mikä sopii ainekseksi elämään
tai runoon? Millä tavalla sen voi

annostella: lusikalla vai kauhalla? Saako
siinä olla ripaus lumen kajoa, käärmeen

suomuja, alkuaineiden lumoa sekoitettuna
vuodenaikojen nopeaan vaihtumiseen,

taiteiden syntyyn lehden liikkeestä veden
päällä; valon ja varjon leikin vaihteluun

läpinäkyvillä pinnoilla, jotka muistuttavat
häilyvyydellään vankilasta; voisiko runo

tai elämä koskaan ollakaan todella vapaata?
Kysyin ja vastausta en odottanutkaan saavani:

runo on epävarmin kokonaisuus elämässä,
palikka, jonka sijainnin voi ennustaa yhtä

epävarmasti kuin seuraavan päivän sään.
Entä säätilojen vaihtelut sitten: täydellinen

analogia kirjoittamiselle. Ukkosella ei ole
muuta tekemistä kuin istua sisällä ja vahtia

keskenään kirmaavia kirjaimia antaen sateen
valella ne raikkaudella, jota ne ovat odottaneet

kuin pitkän hellekauden jälkeen; pakkanen
puolestaan sulattaa kylmyydellään hellimmän

sydämen, tuon primitiivielementin, josta
kovasti toivoimme pääsevämme eroon, mutta

joka juuri sinnikkään eroonpääsyn halun vuoksi
muodostui keskeiseksi osaksi taloa, jonka seinät

on vuorattu itkulla, naurulla ja iloillakin:
kaatopaikkatavaralla, josta viisi penniä kilolta ei

ole liikaa. Sitä kiertelemme keräämässä ympäriinsä
kuin katukaupustelijat, yrittäen olla antamatta turhia

lupauksia ja ottaen siekailematta ilot ja surut irti
sieltä, missä vielä on jotain otettavaa, lusikalla.

5. Tunnit Portugalissa

Tunnit Portossa

Kärsimättömästi öin ja päivin kirkuvia lokkeja, puluja vailla ruokaa: käsittämätön vauhti, jolla ravinnon kimppuun hyökätään.

Eläinmaailma ei ole kaukana ihmisten maailmasta, joka myös on ravinnon ja päihteiden etsimistä sillan alta,

päältä ja sivuilta. Kaikki käy nälän tai piikin tarpeen yllättäessä. Mosambikin aukiolla Ribeiran sisäänkäynnillä päivystävät poliisit

tarjoavat tupakan pienikasvuiselle miehelle. Dourolla risteillään. Turistit kävelevät iäkkään kalakauppiaan ohi, katsovat laatikossa

lojuvia kielikampeloita uteliaina, mutta rajat tuntien. Ei synny kauppvoja, kalat menevät kokonaisina nälkäisempiin suihin, ne

arvostavat ravinnon tuoreutta ja pikaista siirtymistä kalastajan käsistä nälkää näkevän ruokakassiin. Ravintovalistusta on ehkä

etäisessä pohjoisessa naapurimaassa, sivistyksestä huolimatta. Mikä pakottaa ihmisen syömään ja juomaan liikaa? Tieto siitä,

että eurooppalainen politiikka oikeistolaistuu ja kansa mukana; pelko luonnonvarojen ehtymisestä ja ilmastokriisin yltymisestä

pisteeseen, jolloin vauhti kiitoradalla on liian kova, pyörät vinkuvat ylinopeutta ajavan auton tullessa kulmaan ja jatkaessa

kadulta toiselle, pyöriä samalla tavalla vinguttaen. Toisesta välittäminen on kadonnut universaalisti kaikkialta, löytyy ehkä

portugalilaisesta katukiveyksellä istuvasta kalakauppiaasta, koska hän tietää, että kala ei aina myy hyvin, joskus on päiviä, jolloin

ei tule lainkaan. Silloin on hyvä olla naapuri, jonka luona käydä

syömässä ja juomassa, koska ihminen on sillä

tavalla toisesta riippuvainen. Lainaaminen, auttaminen:
inhimillisiä perustoimintoja, joiden arvo odottaa palautusta, kuten

uteliaasti, toisen rodun koskettimia tapaillen, omaksuen toisen
itsessämme, kaikki olisi niin paljon helpompaa.

Kuumuuden armoilla

Kuumuuden armoilla hikipisarot otsalla tietää sijaintinsa. Olisiko aika herätä hikeen? Ei hikikään ole ratkaisu, mutta vuodenajat ovat. On olemassa vanhanaikainen sanapari luonnollinen järjestys, jonka pitäisi osittain olla jälleen kunniaassa. Siitä puhuen: onko tämä runoa, proosaa, esseitä, vai ovatko rajat kirjallisuuden osalta tarkoituksettomia? Pojat lähtevät silti iskemään tyttöjä Hugo Bossin tuoksuun pukeutuneina. Minä kirjoitan tätä yksinäisen pensionaatin huoneessa vailla toivoa edes langattomasta verkosta. Euron roséviinilläkin voi pötkiä tarpeeksi pitkälle, etäisyydet eivät ole koskaan olleet vahvin alani. Siksi kirjoitan tätä tekstiä, jonka luokittelu on tutkijoiden työtä, kuten luonnon, kirjallisuuden ja sukupuolten asiat ovat. Siitä, jota ei tunne, kirjoittaa. Kirjoitus on yksinkertaista. Elämä ei. Siksi jätän elämän teille. Siksi valitsen kirjoituksen, jätän taakseni luonnollisen järjestyksen, olen kylmä, caldo, frío, kuumalle vastakkainen. Olen kadonnut, kuten vuodenajat ovat, kun niiden järjestykseen on liikaa puututtu, tunnistaen epänormaalin olen pelkkää kirjoitusta, lihasta vapautunutta luontoa, luonnotonta kesää vailla hikeä.

Passeio de Alegre 548
17.7.2008

Toisen kerroksen vihreältä parvekkeelta avautuu meri ja
aallonmurtaja
rauhhoittaa raivoavaa, nyt tyyntä Atlanttia; täältä löytyi sinun

satamasi ja majakkavalosi, vihreän, keltaisen ja vaaleiden
kaakelitalojen
naapurina. Sieltä, missä rannikko kohta päättyy ja meri alkaa,
löytyi ruusu,

puutarhassa, palmujen keskelle laskeutuva laimean
sitruunanvärinen kajo, meren
kirkkaus – mutta löytyikö sieltä myös onni, jota rakkaudeksi
kutsutaan? Vai

rakastitko vain Portoa, Fozia, jossa turistit odottavat nyt bussia,
autot
ohittavat Jardim do Passeio Alegren ja kalastajat heittävät
kärsivällisinä verkkonsa

veteen. Talosi on kirkkaan valkoinen, puhdas ja selkeä, kuten
runosi, Eugénio.
Kalanhajun keskellä se on Iloisen kävelyn majakka, sitruunan eri
sävyt, ruusu

ja säkeet, jotka eivät koskaan himmene, kuten
ilmestyksenkaltainen valo
aivan keskellä puutarhaa himmenee, taittuu puiden suojaan
nukkumaan

kolmikerroksinen valkoinen talo puutarhan laidalla, Eugénio,
valosi elää tässä
puutarhassa, se on testamenttisi maailmalle, tämän puutarhan
valo.

Automutilaatio Monsantoissa

Valitse tarkasti polkusi linnalle, muutama mammuttimainen kivi ja olet jo eksynyt polulta, kävelet keskellä keltaista tiheää pensaikkoa ja villiruusujen kaikkialta kohti kurottuvia piikkejä: tähän ei uskaltautuisi rohkein vuohikaan, mutta sinä antaudut piikeille, koska muuta mahdollisuutta ei ole. Pensaiden keskellä kiviä, aitoja, opit tallomaan ruusupensaat edeltäsi. Viiruiset jalat saavat lisää elonmerkkejä, on päästävä pois tästä kamalasta tilanteesta, vaikka piikit vain lisääntyvät eikä loppua näy. Tiheää pensaikkoa kaikkialla, ylemmille kallioille pitkä matka, pensaikot kiinnittyvät lonkeroillaan ympärillesi kuin haluaisivat syödä sinut, kalliin tavaran kauppiaat kylässä. Helpottava hetki varjoisan kiven alla, Golgata kalliolla lähes lopussa: muutama askel ja turvallisen polun silkkiset heinät hivelevät jalkojasi. Ne ovat täynnä viiruja, kahden tunnin kävelyn jälkeen automutiloituja, mutta virhe on korjattu, tinkiminen täydellisesti suoritettu. Pittoreskien kujien taakse kätkeytyy eksyvä polku, Amy Winehouse viiltelyn jälkeen.

Hämärä lähde

”Lähde, jonka vesi pelasti hämärät sankarit” – lause joka ei voi olla kiinnittämättä huomiota, lähde jonka

vesi houkuttaa, tumma, hivenen poimukas, selvästi elämää nähnyt ja luonnon kanssa sovussa elävä olento, varsin

mausteinen, istuu kivirapulla ja koska on vanha, nojaa keppiin keskustellen naapurin harmaatukkaisen senhoran

kanssa. Hänellä on samanlainen musta huivi, kuten kaikilla: muodin tässä kylässä määräävät perinteet.

Lähde ja ihminen – sankari tai ei – ovat olleet aina erottamaton pari, yksi ei tule toimeen ilman toista

eikä laumassa piile vain tyhmyys, vaan myös apu. Kahdesta kädestä kasvaa aina kokonainen puu,

jonka oksat suojelevat korvamerkittyjä aikuisia lampaita eksymiseltä ja merkittömät poikaset tuntevat

myös aitauksen, eivätkä koskaan mene liian kauas siitä tai emostaan. Yksinkertaisista merkeistä rakentuu

selviytymiskaava, jota sukupolvesta toiseen toistetaan ja jonka nuoremmat ovat jo oppineet. Ihminen virtaa,

jatkaa tilalla lampaiden kanssa, pukeutuu huiviin tai t-paitaan, nojaa graniittiseinään tai vain kulkee.

Juomatyylejä on tuhansia, ei lähde niillä tyhjene, vain halu rikkoa harmonia, monen historiaan kirjoitettu liitto.

Luontopolku

Kävelemään lähteminen on kuin potkaisisi säkeet liikkeelle, ne tulevat varoittamatta matkalla kohti Senhor de Azenhaa, kuoresta

riisutut korkkipuut polun varrella, se mikä etäältä näyttää suurelta, paljastuukin pieneksi käppyräviinipuuksi, katse on harhaanjohtava,

millaisella nauhurilla tallentaa nämä makeat tuoksut jälkipolville, kuljetaanko tällä polulla nyt viimeisiä kertoja: miten pitkäksi arvioisit elämän?

Ihminen tarvitsee lehtiä, kiviä, vettä, sokeria, suolaa ja pesän, mobiiliverkon, johon ei saada yhteyttä: tärkein yhteys on kytketty.

Onneksi eripituisia polkuja on Monsanto ympärillä paljon. Niistä riittää valittavaa kaikenpituisten matkojen ystäville, paitsi lyhyiden.

Kuudentoista kilometrin luontopolkuun ei tehoa on tai off kuuden kilometrin jälkeen, kerran valitulla tiellä on jatkettava eteenpäin,

myös elämän pituus on useita kymmeniä kilometrejä vaikeakulkuista maastoa, eikä sitä voi keskeyttää kaukosäätimellä.

Kuivat joenuomat etsivät itsepintaisesti juotavaa; kahdeksan kilometrin jälkeen puolentoista litran vesipullo on aarre, pieni

alkaa riittää siellä, missä ei ole kaikkia verkkoyhteyksiä, missä niukkuus on luonnonlaki, jokainen pisara tulee Jumalan suusta

ja niiden käyttöä on tarkoin harkittava, kuten askelia tällä polulla, merkkejä on seurattava tai on jo eksynyt. Enemmän kuin ruokaa tarvitsen näitä

äkeitä säkeitä, ajatusten nourriturea, päivän puzzlea aivoille –
polkuja, joilla kuvat virtaavat. Paimennan sanat samaan
karsinaan. Ovi kiinni.

Senhor de Azenhan kappeli on kiinni, naispaimen ajaa lampaat
aitaukseen, pöly nousee kymmenien eläinten sorkista, nainen

uskoo, että paimenen työ on nuorille liian kovaa: he etsivät
helpompia elinkeinoja, kuten turismin. Turisteja ei tarvitse

paimentaa, he kävelevät ja kysyvät, eksyvätkin itse, kulkevat
sielläkin, missä paikallisetkaan eivät enää kulje, jättävät jälkiä.

Keskipäivän sininen Monsantossa on puhdas meri taivaalla,
sinisen ideaali runoilijoiden sinisten joukossa. Sitä kohti palaan.

Silkkiä, pehmeää, karvaista

Silkkiä, pehmeää, karvaista, ihoa,
suuren graniittipaaden päällä kaukana

kavalat kalliot, ruusupensaikot, kylä
valkoiset talot, kahvila, esanssimehu

pullo, hiljainen, utelias senhora
kahvilassa kyselee, mistä palaan, ja

minähän palaan aina hyvin kaukaa,
kaksi turistia muovituoleilla, hiki,

tipat, otsa, suu, yhteenliimautuneet
huulet, kulaus, kuolinilmoitukset

muistosanat, kallioon hakatut arkut,
kappeli, polut, monet suunnat, tie,

valinta, pehmeä, kova, kallio, sammal,
helppo, vaikea, graniittisilkki

Fossiilit

Luukala kurkussa, varmasti olisi tuskallisempaa synnyttää, koostua karkeista juovista kalliiossa, kivistä, joka ei kulu pois lähes hakkaamallaan, maailman vanhimmasta luonnonvarasta, joka ei ole vielä supermarketin hyllyllä iltapalaksi ostettavana. Varmasti olisi helpompaa valita euron hintainen musta tee hyllyltä kuin kahden euron hintainen tuote, eikä tämä tekisi edes kovin kipeää. Moraali, kivimäiseksi, kovaksi muotutuva arvokokonaisuus, sukupolvien mittainen hiljainen fossiilikerrostuma, ei esiinny kylien luontopoluilla vaan jokaisessa sitä pitkin kulkevassa ihmisolennessa; varmasti olisi parempi jättää väliin koko luontopolku ja olla muistelematta ihmiskunnan suurta menneisyyttä, avata tölkki kulauttaa juoma yhdellä huikalla, autiomaaretki, vaellus esihistorian havisevilla haavoilla, fossiilitalojen edustoilla, pienillä kivisillä penkeillä ja sisustukseen sopivilla pöydillä. Arkaaista muotia, tölkit ja pienet muovikupit pöydälle vain: näin löytyy kosketus kiven karkeaan luonteeseen, näin unohtuu luukala kurkussa, epämääräinen tunne jonkin vanhemman läsnäolosta. Näin syntyy fossiili, sukujen luontopolku, kivisten penkkien ja pöytien hyvinjärjestetty maailma, jossa luukala on vain merkki menneisyydestä, hyvin vanha tölkkimerkki, jota tuskin muistaa tässä keskipäivän keskelle seivästävässä helteessä.

Kirje tuntemattomalle (rakkaalle)

Kirjoitan sinulle kuin ensimmäistä kertaa, nyt kun istun vaahteroita muistuttavien puiden varjostimen alla kyläravintolassa, kanaemon kaitsiessa laumaansa pinjan katveessa. Kalkki täyttää minut: halu kaitsea pientä, kahden ihmisen laumaa. Ratkaisemattomat tunteet viettävät siestaa keskipäivän helteessä. Sillä välin on ruokittava kanat ylimääräisillä leivänpaloilla kahvilasta: kaikelle löytyy kyllä käyttöä. Tunteissakin jokainen pala on suuhunpanemisen arvoinen. Emonsa hylkäämät kissanpennutkin hakeutuvat kaivolla toinen toistensa päälle, hakevat pehmeän siskoistaan. Entä jos lauma olikin kaunis maisemamaalaus, hyvinaseteltu kompositio, jossa talot, kanat, kyläravintolan piha ovat paikoillaan, mutta itse talo on autio? Miksi silloin kirjoittaa edes kuin ensimmäistä kertaa: puhua vilpittömästi halusta muodostaa kahdenvälinen silta? Ei silta ilman rakentajia, rakentamisen intentiota synny. Hiljaisuus on sillanrakentajan pahin vihollinen, ymmärrän nyt levätessäni, eikä riitelemisen edistä sillanrakentajan yhdistäviä päämääriä. Olenko muuten kertonut sinulle, että halusin muodostaa pienen lauman kanssasi? Luulin, että ymmärsit. Kestävän kivisen sillan, joka ei horju ensimmäisestä raskaasta kuormasta. Viimeistään kerron sen nyt, miellyttävässä varjossa kyläravintolan pihalla, yhden aterian päättäneenä, toisen mahdollisesti aloittavana. Söisitkö kanssani päivällistä ensimmäistä kertaa vai onko liian myöhäistä kysyä? Haluaisin tuntea sinut myös kynttilänvalossa, kaikkina vuodenaikoina.

Puiden katveessa

Varjossa, poissa auringossa, leppeässä tuulessa, kaukana kadun hälinästä ja erilaisten ihmisten asioinnin aiheuttamasta hälystä: elämästä. Kenties elämä alkaa rauhasta, tai siitä ajatuksesta, että hetkeksi olen etäänntynyt savupiippujen huimaavasta vauhdista liittyäkseni johonkin, joka on ehdottomasti suurempaa kuin tehdasblokkien ahtaat asunnot; tai yksinkertaisesti mahdollisuudesta liikkua, tehdä yli kymmenen kilometrin mittaisia kävelyitä lähiseudun luonnossa, liittyä ketjuihin, jotka ennen ovat tuntuneet mahdottomuuksilta. Kuten autot, kaikki on kiinni bensiinistä, kuten linnut eivät tule toimeen ilman puita, oksia, olen tullut riippuvaiseksi mahdollisuudesta päästä käsiksi hedelmiin. Onko tämä täysin ymmärrettävää, sellaiseksi se on ainakin tarkoitettu: itselleni kaikki on selvää. Entä lukijalle? Lukija on aina lehti, joka puussa riippuu, tästä todellisuudesta erillinen, toisen todellisuuden edustaja; koska lukevan todellisuus on etäänntynyt kuin ranta on jo merestä irrallinen, erillisen maailman edustaja: aina puhun jollekin toiselle kun kuvittelen, mantereelle, metsälle, vaikka kyseessä olisi meren edustaja ja puhe soljuu korvista kuin simpukan kierteet ja on välttämätöntä toisteista, vettä joka juoksee männyn haavasta ja hivelee sen kovaa kylkeä pehmeällä luonteellaan: kaikki tämä ja vielä enemmän palkintona sille, joka ketjuihin liittymistä yrittää: lauseita silpuksi laittaa, puuta pilkkoo, metsää hakkaa, tietä kulkee, katuja ylittää.

Yritä nyt

Kumoa Cioranin vaikutus elämääsi kuten pöytäviinikuppi kumotaan kulauksella, ei jälkeäkään ennuista, jokapäiväisestä leivästäsi, joka tekee kaupungista, paikasta aina yhden hengen helvetin, yhteen palautuu kaikki. Minään monine fasetteineen. Ei kasetteineen, niiden valmistus lopetettiin jo parikymmentä vuotta sitten. Olemme sentään ihmisiä? Cioran olisi ehkä sanonut, että lanka elämän ja kuoleman välillä on hyvin ohut, mutta miksi pitäisi uskoa aina häntä? Siis juo, ota ystäväsi ja käy kohti iloa heidän kanssaan: vaikka kaikki joskus tuntuu hukkumiselta, vielä meillä on sentään toisemme. Vielä paljastamme ruumiimme, jonka päivisin peitämme. Vielä rakastamme, yhä on viiniä, joka tekee meistä hetkeksi holtittomia, saa luopumaan ironioista silmissä, jotka tekevät vain sumuiseksi ja karkottavat siitä, mikä on kirkasta meissä, tuovat lähelle toisen elementin, pakenevan. Sen perusluonne on tragedia, sitä ei voi karkottaa edes jatkuviin paradokseihin perustuvilla syllogismeilla. Ne eivät pure, kuten veitsi puree jokapäiväiseen leipään, nopeasti, tappavasti, leivän elämän lopettavasti. Ei ole mitään syytä lopettaa, toistoa puheet ja teot joka tapauksessa aina ovat. Mikä on kovaa, on myös pehmeää, sisältää vastakohtansa. Me piilotamme rypäleemme, ne putoavat puista ja appelsiinit ylikypsyvät, maatila hylätään, mutta kaupungissakin on viiniä ja tilaa faseteillesi, kadulla, ikkunoissa, ovissa, kuinka vain haluat. Maksa ja mitä haluat, on sinun.

Etsin vain yhtä suudelmaa

Etsin vain yhtä suudelmaa, käänsin
mantereet ylösälaisin sen vuoksi.
Muutuin vanhemmaksi
fyysinen ikäni oli nuori. Kykyäni
erottaa aito teeskennelystä pysyi
huonona ja johti törmäyksiin
koviin elementtien kanssa. Putosin
kalliolta etsiessäni ikkunaa ihmiseen;
ikkunan sijasta kohtasin suljetun
ihmislihan, joka katsoi samaan aikaan
karsaasti ja haluten. Vetäydyin kauemmaksi
kulmaan, vaikka olin jo oikeastaan siellä.
Vieraisissa kylissä koin aurinkoisia hetkiä
maalaisten kanssa. Oli kuin olisimme
paistaneet leipää yhdessä kyläuunissa ja
rakastaen jakaneet sen valmiina keskenämme.
Tämän muistan. Neonvalot
häikäisivät silmäni, eteeni käveli
jaloin olento, joka puhui jotain.
Mutta se puhui ohitseni ja eri äänellä
emmeä koskaan edes tunteneet
toisiamme, vaikka keskustelimme kyllä
useita kertoja kadulla. Asfaltin raoista
ilmestyi ihmeellisiä kukkia ja vanhenin
vaikka olin jo syntyessä vanha. Yritin
mennä eteenpäin, mutta keltaisella nauhalla
eristetyllä onnettomuuspaikalla tutkittiin
rikosta, ilmeisesti murhaa. On mahdollista
kuvitella toinen. On mahdollista kuvitella
hänet niin, että hän häviää kokonaan silmistä.
Voin kuvitella hänelle myös suun. Putosin.
Liian vaarallista. Jatkoin yhä, vaikka koko ruumis
tuntui turtuneelta ja kaikkeen väsyneeltä;

ikivanhalta nuoren ruumiilta. Mietin asentoja,
joita haudassa voi ottaa. Se ei johtanut mihinkään.
Jalkani olivat niin puutuneet kaikesta kävelystä
vieraisissa kylissä, kaupungeissa, ja jatkuvasta
turhasta kuvittelusta. Käperryin yhä tiukemmin
täkkini sisälle ja katsoin harvemmin ulos.
Ostin tarpeellisen. Pysyin asunnossa. Unelmointi
lakkasi. En ollut koneessa kiinni, en enää edes muistanut
että sellaisia asioita olisi ollut olemassa. Sammutin
valot.

Koska puut

Koska puut sittenkin jaksavat syksystä syksyyn, jaksavat lehdet niitä kannattaa. Koska lehdet putoavat joka vuosi samoille kaduille, niiden keltainen kuolema ei hätkäytä ihmistä. Koska ihminen kulkee pitkin maailman kaupunkeja ja uskottelee, että hän on siellä ensimmäistä kertaa. Koska ensimmäinen kerta on myytti, ilmapallo lensi, vaikka puut olivat jo kaatuneet. Koska puut hengittävät ihmisestä, kaupungista oli kadonnut jokin sitä ylläpitävä henki. Koska henki ei asu puussa enää, sen oksilla elävillä on paha olo. Koska paha olo on pilaantunut vesijohtovesi, joka virtaa putkistoissa kenenkään siitä tietämättä, tartunta on levinnyt eri kaupunkeihin. Koska tartunta on peloista suurin, nuoret tarttuvat veitseen turhan hanakasti ja katkovat edestään oksat, jotka estävät näkymän suuriin tehdaskaupunkeihin. Koska oksat ovat ja pysyvät, niiden silmät valvovat kaupunkia myös silloin kun se on syvässä unessa. Koska uni on pehmeä pilvi, jonka sekaan on lorautettu hiukan alkoholia, kaupunki on nukahtanut satavuotiseen uneen. Koska kaupungissa on puita, jotka ovat syksystä toiseen lehdellisiä, on kaduilla kuitenkin toivoa. Koska kadut ovat hiljaiset, on varmaan sunnuntai, veitsi unohdettu, ja oksat poistuneet ikkunan edestä.

Sisällys

Osaisinpa pukea tunteeni sanoiksi

Osaisinpa pukea tunteeni sanoiksi	7
Mä	10
Epäteoreema	11

Ohjeita talonvaltaajalle

Helvetti	15
Taivas	17
Maa	19
Tuli	21
Vesi	23
Kaikki tiesivät tehtävänsä (villanelle)	25
Kuka ampui kenet? (villanelle)	26
Kauneus on vain harhaa (villanelle)	27
Aivoista tein seppeleen (villanelle)	28
Synnyn vähän joka päivä (villanelle)	29
Hän kastoi pensselin punaiseen (villanelle)	30

Sonetti on siisti eläin

Sonetti on siisti eläin	33
Mistä tulevat aiheet	34
Kaiken takana on kaiku	35
Ne joutuivat alle telaketjujen	36
Ihmiset heitetty ties minne	37
Huolettomina aivan	38
Olivatko ajatukset sopivia	39
Hetkeä ennen murhaa	40

Kukon päivä

Kirje nuorelle runoilijalle	43
Kukon päivä	45
Lukijalle	46
Halusin lauseeseen säröä	47
Seurasiko sinua joku?	48
mies samoilee	49
Oi kevät!	51
Vuodenaikojen leikki	52

Tunnit Portugalissa

Tunnit Portossa	57
Kuumuuden armoilla	59
Passeio de Alegre 548	60
Automutilaatio Monsantoissa	61
Hämärä lähde	62
Kaukaiset oranssit valot Monsantoissa yössä	63
Luontopolku	64
Silkkiä, pehmeää, karvaista	66
Fossiilit	67
Kirje tuntemattomalle (rakkaalle)	68
Puiden katveessa	69
Yritä nyt	70
Etsin vain yhtä suudelmaa	71
Koska puut	73